

BÜTÜNCÜL PSİKOTERAPİ

7. DÖNEM

ARALIK DERS NOTLARI

Editör

Dr. Tahir ÖZAKKAŞ

Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları: 81

*Bütüncül Psikoterapi Eğitimi 7. Dönem
Aralık 2008 Ders Notları*

ISBN 978-605-5548-76-6

Copyright© Özak Yayınevi (Psikoterapi Enstitüsü)

Tüm hakları saklıdır. Yayıncının izni olmaksızın tümüyle veya kısmen yayımlanamaz, kısmen de olsa çoğaltılamaz ve elektronik ortamlarda yayımlanamaz.

Birinci baskı: Mayıs 2012

Editör: Tahir Özakkaş

Yayıma hazırlayan: Sevgi Çorabatur & Menekşe Arık
Katkıda bulunanlar: Melike Yönten & Yasemin Solak Çalikoğlu

Baskı: İklim Ofset

Nişanca Mah. Arpacı Hayrettin Sok. No:21 Eyüp/İstanbul
Tel: 0212 577 77 45
www.iklimmatbaa.com

PSİKOTERAPİ ENSTİTÜSÜ EĞİTİM ARAŞTIRMA SAĞLIK
ORGANİZASYON VE DANIŞMANLIK LTD. ŞTİ.

Eğitim ve Kongre Merkezi: Fatih Sultan Mehmet Caddesi No285
Darıca-İZMİR

Tel : 0262 653 6699 Fax : 0262 653 6698

Merkez: Bağdat Caddesi No: 540/8 Bostancı-İSTANBUL / TÜRKİYE

Tel : 0216 464 3119 Fax : 0216 464 3102

www.psikoterapi.com - www.psikoterapi.org - www.hipnoz.com

SUNUŞ

İnsanlık tarihi boyunca, her toplumda psikolojik rahatsızlıkları tedavi etmeye yönelik girişimler olmuştur. Bu alanda yapılan girişimler sonucu ortaya çıkan pek çok farklı ekolün savunucuları, kendi ekollerini yüceltme ve diğer ekolleri küçümseyerek ötekileştirme yoluna gitmiştir. Ancak buna rağmen farklı yaklaşımlardan bilgiler edinerek kuramını zenginleştirmeye ve bu alanda çalışmalar yapmaya başlayan öncü terapistler, psikoterapide bütünleşmeyi sağlayarak alandaki bölünmeleri büyük oranda azaltmıştır.

Bütüncül psikoterapi, hastanın bilişlerinin, davranışlarının, kişiliğinin ve duygusal süreçlerinin yeniden düzenlenmesine yardımcı olmak için pek çok farklı ekolden faydalanarak daha gerçekçi, uyumlu ve esnek bir çalışma alanı sunar. Eğitimi verdiğimiz bütüncül psikoterapi, zaman zaman eklektik ve asimilatif, genellikle de entegratif ve ortak faktörler üzerine kurulmuş bütüncül bir yaklaşımı içerir. Bireye, teori odaklı değil danışan odaklı bakmaya çalışan bütüncül psikoterapistler, farklı yaklaşımların bileşenlerini bir araya getirerek terapisti geniş bir vizyona ulaştırır.

Bu amaçtan yola çıkarak, çeşitli bilimsel etkinlik, araştırma, eğitim ve yayın çalışmalarıyla, ülkemizde bütüncül psikoterapi uygulamalarının gelişimine öncülük etmekten gurur duyuyoruz. Elinizdeki bu ders notları, ruhsal bozuklukların tedavisinde tek bir psikoterapi yaklaşımına bağlı kalmaktansa elindeki veriyi kullanarak uygulanabilecek en iyi tekniği ve

teoriyi arayan bütüncül yaklaşımlı terapistler yetiştirme adına verilen Bütüncül Psikoterapi Teorik Eğitimi 7. Grubunun aralık ayı deşifrelerini sunmaktadır. Ayrıca bu ders notları, eğitim deşifresinin derlemesi olma özelliğiyle dünyada eş benzeri görülmemiş bir yayının niteliği de taşımaktadır.

Bu ders notlarında, Masterson terk depresyonu kuramı, kendilik (self) oluşumu, Borderline, narsistik, şizoid kendilik bozuklukları ve alt tipleri, Masterson'ın kabul ettiği ve ilgilendiği kuramlar, Masterson'ın terk depresyonu kuramının psikoterapötik strateji ve yöntemleri konuları ele alınmaktadır.

Bütüncül psikoterapiler de insanın ruhsal yapısının gelişiminde olduğu gibi zamanla özerkleşecek, bireyselleşecek ve ayrışarak psikoterapi ruhunu ayakta tutacaktır.

Psikoterapi uygulayıcıları için önemli olduğunu düşündüğümüz bu eğitim ders notlarını, sizlerin ilgisine sunmaktan kıvanç duymaktayız. Keyifli okumalar dileriz...

Tahir ÖZAKKAŞ

Psikoterapi Enstitüsü Başkanı

İÇİNDEKİLER

ARALIK 2008 1. GÜN

1. BÖLÜM
MASTERTON TERK DEPRESYONU KURAMI 3
KENDİLİK OLUŞUMU 5
2. BÖLÜM
BORDERLINE KENDİLİK BOZUKLUĞU 55
NARSİSİSTİK KENDİLİK BOZUKLUĞU 68
ŞİZOID KENDİLİK BOZUKLUĞU 76
3. BÖLÜM
KİŞİLİK ÖRGÜTLENMELERİ VE ALT TIPLERİ 85

ARALIK 2008 2. GÜN

4. BÖLÜM
MASTERTON'IN KABUL ETTİĞİ VE İLGİLENDİĞİ KURAMLAR 131
KENDİLİK ÜÇLÜSÜ 168
5. BÖLÜM
KENDİLİK AKTİVASYONU 177
TERAPÖTİK TEKNİKLER 186
6. BÖLÜM
MAHŞERİN ALTI ATLISI 209

ARALIK 2008 3. GÜN

7. BÖLÜM
MASTERTON TERK DEPRESYONU KURAMINA DEVAM 253
KOHUT'UN KENDİLİK PSİKOLOJİSİ KURAMINA GİRİŞ 267
8. BÖLÜM
EGOSİNTONİK VE EGODİSTONİK KAVRAMLARI 281
TEDAVİNİN AŞAMALARI 289
9. BÖLÜM
ÖRNEK OLGU SUNUMLARI 307
10. BÖLÜM
ŞİZOID KENDİLİK BOZUKLUĞU 339

Aralık 2008

1. GÜN

AHMET ÇORAK — TAHİR ÖZAKKAŞ

1.

BÖLÜM

MASTERSON TERK DEPRESYONU KURAMI

Ahmet Çorak: Evet arkadaşlar, Masterson'ın psikoanalitik psikoterapisini anlatacağız. Tıp fakültesinde psikiyatri stajı alırken kişilik bozuklukları için bize tedavi edilemez demişlerdi. Üniversitede bazı yıllar psikiyatri ve psikoloji derslerine girmiştım, malesef ben de tedavi edilemez diye anlatmıştım. Elli yıl kadar önce hakikaten öyleydi, tedavi edilemezdi. Freud'un bakış açısında ancak psikonevrozlar tedavi edilebilir. Çünkü psikonevrozlar gerçek bir aktarımı başarabilirler ve psikoterapide tedavi ancak o aktarım üzerinden gerçekleşir. Borderline hastalar psikonevroza göre delidirler, sadece deli oldukları belli değildir çünkü onlar gizli delidirler. Deliler için şizofren vb. gibi bir sürü isimler vardı o dönemlerde. Narsisitlerde zaten libidolarını kendilerine sakladıkları için, nesne ile ilgili duygu aktarmadıkları için, narsisitler de tedavi edilemezdi. Hem narsisit, hem borderline yapılar zaten anal dönem örgütlenmeleri oldukları için preödipaldiler.

Bunun değişmesi için ancak çocukluk gözlemlerinin başlaması gerekiyordu. 1950- 1960'lerden itibaren bizim yakından tanıdığımız Mahler ve Bowlby, 1970'lerde ise Stern çalışmalar yaptı. İlk defa preödüpal dönem araştırıldı. Böylece otistik dönemde, simbiyotik dönemde, ayrışma-bireyleşme döneminde neler oluyor, araştırılmaya başlandı. Yani üç yaş öncesine ilişkin psikanalitik açıdan araştırılma yapılması için ancak 1950'lerin gelmesi gerekiyordu. Bu çalışmalardan faydalanan Kernberg gibi araştırmacılar (Mahler'in kendisinin 1960 da yazdığı borderline terapisi isimli bir kitabı var), klinisyenler bazı terapi modelleri geliştirdiler.

Böylece kişilik bozukluğu kavramı yavaş yavaş kendilik bozukluğu anlamında kullanılmaya başlandı ve ayırıcı teşhis için intrapsişik yapıya bakmak gerektiğini anladılar. Halbuki Freudyen anlayışta, intrapsişik değil de interpsişik çatışmaların araştırılması gerekir. Yani superego, ego ve id arasındaki çatışmaların araştırılması gerekir. İntrapsişikte sadece idin içini, sadece egonun içini inceleme imkanı elde ettik bu araştırmaların sonucunda. Özellikle Kernberg'in nesne ilişkileri ekolü bizim intrapsişik araştırmalarda çok ilerlememizi sağladı. Nesne ilişkileri ekolü Kernberg'den, Klein'a uzanan bir akımdır. Klein ise Anna Freud'un yani Freud'un kızının önemli rakiplerinden bir tanesidir.

Kişilik bozukluğunun en önemli özelliği, temel savunması; "nesneye odaklanma"dır. Psikonevrozları düşünecek olursanız ya da afektif bozuklukları, mesela EID anxiete bozukluğunu düşünün ya da obsesif kompulsif bozukluğunu ya da posttravmatik stres bozukluğunu, depresyonu, burada sa-

savunma için hasta nesneye odaklanmaz. Eğer hasta savunma için, kendisini rahatlatmak için nesneye odaklanıyorsa, kendiliğinde bir regülasyon yapmak için nesneye odaklanıyorsa o halde bir kişilik bozukluğundan bahsediyoruz demektir. Çünkü eğer savunması nesneye odaklanma ise savunmacı nesne ilişkileri var demektir. Nesne ile girdiği ilişki savunmacı ise demek ki nesne ile defektli bir ilişkiye giriyor. Nesne ile ilişki bizim önceden kişilik dediğimiz bir şeydi.

Freudyen anlayış ile çocuk anal dönemde nesne ilişki için pek çok şekiller dener. Anal dönemde çocuk belli bir modu benimser. Nesne ile artık aynı şekilde, aynı tipte ilişkiye girmeye başlar, buna kişilik diyoruz. Dolayısıyla kişiliğin geliştiği dönemi anal dönem olarak görüyoruz. Kişilik nesne ile girilen ilişki tipi ise ve kişilik bozukluklarında temel savunma eğer nesneye odaklanma ise kişilik bozukluğu denilmiş olur.

KENDİLİK (SELF) OLUŞUMU

Kendilik gelişiminden bahsedelim biraz. Çocuk yeni doğduğu zaman solucana benzeyen bir canlı aslında. On iki günlük bir bebek gördüm, geçen bir arkadaşı doğumdan sonra ziyaret etmiştik. Çocuğu biraz o gözle inceledim. Böyle giriş çıkış devrelerinden ibaret bir organizma gibiydi. Aslında bu dönem için korteksi yok denebilir, yani dünyayı algıladığı söylenemez, her ne kadar Stern ya da Bowlby'e göre algılaması var olsa da.

Kendi kendine yaşayan bir bitkiyi andırıyor daha çok. Fakat dünyaya geldikten sonra çocukta büyük bir gelişim olacak. Bu aşamadan süratle çıkacak. Bu aşamadan çıkması da, çevresindeki ilişkileri içselleştirmesi yoluyla olacak. Çevresindeki ilişkileri içselleştirdiği için kendi içinde bir dünya oluşmaya başlayacak, buna bir kendilik duyumu eklenecek. Yani kendisinde ayrı bir kendilik duyumu oluşmaya başlayacak. Tahir Bey'in anlattığı bir şey vardı, çocuk çevresindeki her şeyi içine alır, masayı içine alır, dolabı içine alır, anneyi içine alır, şunu bunu , pek çok şeyi içine alır. Çocuk o dönemde işte böyle bir enternalizasyon döneminde, içselleştirme döneminindedir. Bu dönem için zaten oral dönem diyoruz. Çocuğun dikkat ederseniz her şeyi içine almaya yönelik bir hali vardır. Fiziksel olarak içeri alıyor, aslında ruhsal olarak da içe alıyor. Ruhsal olarak içeri almasının sebebi, nesnelere imgelemlerini içine alacak ki bir nesne tasarımı, bir tiyatro oluştursun kendi kafasında. Dünyanın bir tasarımını oluştursun.

O yüzden biz, ancak o dönemdeki çabalarımızın sonucunda bir şeyler yapabiliriz. Gözlerimizi kapatsak da eşya yok olmaz, Tahir Bey ile konuşabilirim, bir şeyler yapabilirim. Bu durum o dönemde içe aldığım nesnelere bir sonucudur. Ancak bu nesne ilişkileri ile içeri alınır. Nesne ilişkilerinin bize kazandırdığı en önemli şey budur. Yani masayı olduğu gibi içe almıyoruz. Aslında masa ile girdiğimiz ilişkiyi içe alıyoruz. Dolayısıyla içselleştirdiğimiz şey iki şeyden ibarettir. Bir nesne tarafı vardır, bir de bizim o nesne karşısında hissedilen kendi duyumumuz vardır ve ikisi arasında da bir duygusal bağ vardır. Buna nesne ilişkisi diyoruz. Nesne ile

girdiğimiz ilişki içselleştirilir ve bu şekilde biz yavaş yavaş bir kendilik duygumu oluşturmaya başlarız.

Kendilik duygumunu nasıl oluştururuz? Şimdi büyük bir bölümünüz matrix filmini seyretmiştir. Orada biliyorsunuz aşağı doğru akan yeşil rakamlar vardı. Orada bir tane de zenci adam vardı. Zenci adam bu rakamlara bakarak bir şeyler tahmin ediyordu. Nasıl tahmin ediyordu ise Neo'nun uçtuğunu görüyor, kızı kurtardığını görüyor ve bütün bunları da o rakamlara bakarak yapıyordu. Şimdi selfin oluşturulması da buna benziyor. Yani, string dediğimiz akımlar var. Ego'nun gözünün önünden bir şeyler akıyor. O zenciyi ego gibi düşünün. Ego sürekli etrafı monitörize ediyor. Kendi bedeninden geçen duyguları, duyu akışını monitorize ediyor. Kendi motor davranışlarını monitorize ediyor ve biliş geliştikten sonra zihninden geçen bilişleri monitorize etmeye başlıyor. Bunları monitorize ettikten sonra ben neyim, nasıl bir şeye benziyorum, nasıl bir şeyim böcek gibi bir şey miyim? Solucan gibi bir şey miyim? İyi bir şey miyim? İri bir şey miyim? Değerli miyim? Değersiz miyim? Tahir Bey'in deyişi ile b.k muyum? Pırlanta mıyım? Bunlarla ilişkili bir tahmin yürütür.

Bunu yapan egodur, dolayısıyla selfi üreten, kendiliği üreten cihazın ismi, aparatın ismi ego. Bu şekilde ego dört kanaldan geçen bilgi akışını inceler. Çünkü bizim bilişsel fakültelerimizi yöneten aparatın ismi egodur. Yani bizim oryantasyonumuzu, dünyayı algılamamızı, dünyaya ait bilgileri hafızamızda tutmamızı sağlayan, bunları yöneten aparatımızın adı da egodur. Dolayısıyla kendi bedeninden geçen bütün bilgi,

enformasyon akışlarını denetleyen de egodur. Bu dört kanaldan geçen bilgiyi sürekli gözetler ve şöyle bir şey düşünür. Mesela der ki, uzay gemisindeyiz. Uzay gemisinde bir sürü bilgisayarlar var fakat uzay gemisi kendisini dışardan gözlemleyemiyor. Her şeyi yapmışlar, ama dışarı bir kamera yerleştirmeyi unutmuşlar. Fakat bütün bu bilgisayarlardan geçen bilgiler uzay gemisinin pozisyonunu, nerede ne gibi bir şey var bunu tasarımılamaya çalışıyor. Bir diğer ekranda da bizim durumumuz, uzay gemisi kendisini tanımlıyor. Ama dışarıda kamera olmadığı için kendisini tahmin etmek durumunda. Şu anki konumum ne? Durumum ne? Yarı yarıya koştum mu? Bir tarafım harap mı oldu? Bir tarafım uzaya mı savruldu? Bunu tasarımılamak zorunda, kendisi ile ilgili bir hayal üretmek zorunda. İşte buna kendilik diyoruz. Kendiliği çocuk üretecek. Bir solucan gibi olduğu o konumdan itibaren, o kıvrım kıvrım olan, aslında buna bitki de diyebiliriz. Giderek abartıyorum.

Kursiyer : *Hocam, gaz bulutu da diyebiliriz.*

Ahmet Çorak: Tahir Bey'in gaz bulutu dediği şey, nesne ilişkilerinin metaforu. Ama karşımızda bir organizma var.

Tahir Özakkaş: *Hocam şöyle bir şey oldu bu konuda. Amerika'da küçük beş kişilik bir uçak kalkış yaptı. Kalkış yaptıktan sonra kule gördü ki, tekerleğinin biri kırıldı. Pilotun haberi yok, uçuyor. Kule dedi ki, "bir tekerleğin düştü, ona göre tedbir al, çalışmayacak." Yani dışardan gözleyen ben, annenin gözü diyelim kuleye. Pilot uçuyor her şey yerinde zannediyor ama o tekerleğin biri yok. Pilot "teşekkür ederim" dedi. Daha sonra*

dolandı dolandı, benzinini boşalttı, özel bir iniş yaptı. Burnunun üzerine iniş yaparak çok rahat şekilde tekerleksiz indi.

Ahmet Çorak: Dolayısıyla burada aynalanmanın önemi anlaşılıyor.

Tahir Özakkaş: *Evet.*

Ahmet Çorak: Bir şey bize ayna görevi görmeli. Kendimizi seyredebileceğimiz.

Tahir Özakkaş: *Ne olduğumuzu; tekerleğimiz kopmuş mu, kopmamış mı? B.k muyuz? Ne olduğumuzu anlamamız lazım. Evet. (Gülüşmeler)*

Ahmet Çorak: Dört kanaldan geçen bilgi akışını izleyerek kendisi ile ilgili tasarım üretiyor. Bu tasarımı üretebilmesi içinde karşısında bir nesne olması lazım. Ancak nesne ile ilişkiye girerek kendisini tanımlayabilir. Yoksa uzay boşluğunda olsa idi çocuk, dört kanaldan herhangi bir veri akışı olmazdı. Çünkü bir duygu olmazdı, duygu olması için karşıdaki nesne ile ilişkiye girmesi lazım. Dolayısı ile Tahir Bey'in dediği gibi karşısında bir nesne olacak, onunla ilişkiye girecek. Onunla girdiği ilişkinin sonunda edindiği duygu, duyulanım, onun için kendisi hakkında bilgi veren bir data özelliğinde olacak.

Bununla ilgili kendiliğin gelişiminde Mahler, kendiliğin anneden türeme olduğunu söyler. Stern ise daha önce bahsettiğim gibi kendiliğin bir çekirdeğinin olduğundan, bu çekirdeğin kendi kendine geliştiğinden ve daha sonra anneden ayrılmak zorunda olduğundan bahseder. Bağımsız şekilde kendi kendine gelişiyor ama annenin içinde. Daha sonra an-

neden ayrılması gerekir. Mahler ise bunu aslında anneden farklı olmadığını ve anneden bir amip gibi bölünme yolu ile ayrıldığını söyler.

Bu ayrılma-bireyleşme üzerine çok tartışıyoruz arkadaşlarla. Ayrılma- bireyleşme kendiliğın gelişimi ile çok yakından alakalı. Eğer ayrılmazsa ortada bir kendilik yok demektir ve bir kendilik ayrılacak ki kendi özelliklerini edinsin. Onun da bir takım özellikleri olsun, bu özelliklerinden dolayı onun bir kimliği olsun. Ona da biz bireyselleşme diyoruz. Masterson deyimi ile ayrılma; sembiyotik füzyondan ortaya çıkıştır. Sembiyotik bir füzyon var anne ile beraber, anne ile birlikte yani ikili bir birlik. Bir birlik ama iki parçadan oluşuyor. İki parça ama tek. Bundan çocuğın yavaş yavaş, süne süne, kendisini ayırmasına, ayrılma ya da separasyon diyoruz.

Bireyselleşme ise bu ayrılan parçanın artık kişisel özellikler ile donanımlanması, onun diğerlerinden ayırt edilebilir hale dönmesi, yani onun bir kimliğinin olması, bir kişiliğinin olmasıdır. Kişiliği burada gündelik anlamında kullandım. Onu çevresindeki diğer nesnelere ayırt edilebilir olması. Bu nedenle ayrılma, bireyleşme, bireyselleşme süreci çok önemli. Eğer ayrılmaz ve bireyselleşmez ise bunu ucu psikoza kadar gider. Yani annenin farklılığını hissetmez ise, annenin eline batan çivi bizim canımızı acıtırsa, bu takdirde duvara çakılan çivi de bizim canımızı acıtabilir ki buna psikoz diyoruz. Yani, bir şehre bomba düştüğü zaman canının yandığını söyleyen kişi eğer şiirsel anlamda bunu söylemiyor ise bizim için psikotiktir. Kendisini çevresinden ayırt edemiyordur.

Gerçek, sağlam bir kişiliğin oluşabilmesi için, dünyayı uzak-tan nesnel bir biçimde gözlemleyebilmesi lazım. Bunun için de bazı yetiler verilmiş bize. Biz doğduğumuz zaman solucan gibiyiz falan diyoruz ama, onun içinde de bir organik devre, elektriksel devre var. Onun bireyleşmesi için çalışmaya başlarlar. Yani hepimiz doğduğumuz zaman içimizde bir nöronal devre taşıyoruz. Bu nöronal devre bizim annemizden ayrılmamızı istiyor ve bizi itiyor. Eğer içimizde böyle bir içgüdü olmasaydı, o taktirde anneden hiç ayrılamazdık. Anne kucağından ayrılmazdık. O psikotik birliktelikte yaşamaya devam ederdik. Anneden ayrılmak gibi bir dönemimiz olmazdı. Ama içimize yerleştirilmiş olan o devre, o çip bizim anneden ayrılmamızı istiyor. Bu nedenle biz anneden ayrılıyor ve bu şekilde bireyselleşiyoruz.

Burada kişiden kişiye farklılıklar var yani, bu çipi bozuk adam var, yani ayrılamıyor. Bunun nedeni organik olabilir yani çip bozuk olabilir. Çip bozuk olunca da ayrılması için gerekli olan içgüdüye sahip değildir. Bunlara mükemmel bir anneyi de verseniz, mükemmel bir çevreyi de verseniz ayrılamaz. Anne ne borderline, ne obsesif, şeker gibi bir anne. Ama bu çocuk anneden ne ayrışabilir, ne de bireyselleşebilir. Çünkü içindeki mekanizma bozulmuştur. Fakat diğer bir çocukta tıkr tıkr çalışan sağlam bir mekanizma, sağlam bir devre var. Bu çok güzel ayrışacak bireyselleşecek, hayatta da çok güzel başarılar kazanacak. Böyle bir çocuk eğer manyak bir annenin eline düşmüşse ya da çok kötü çevre koşullarında tacize uğramışsa vs. ne kadar sağlam bir yapısı olursa olsun, bu ayrışma bireyselleşme ünitesi psikotik olabilir. Fakat en zayıf dediğimiz, tabiat açısından en şanssız doğmuş

çocuğu çevre kurtarmaz. Yani çevre sağlam birisini psikotik yapabilir, ama bozuk doğmuş birisini kurtaramaz.

Mahlerin dönemlerini çok kısa bir şekilde geçelim. İlk dönem otistik aşama. Bu aşama adı üstünde fotosentez yapıyor. Bu dönemde çocuğun başarması gereken en önemli şey homeostatik dengedir. Yani çocuk, karnının acıkması vs. gibi kendi içsel huzurunu yitirmemeye çalışır. Ağrılı uyarını olmamalı, mışıl mışıl, tatlı tatlı uyumalıdır. Fotosentez yapmak gibi, bu şekilde de büyüüp adam olacak. Bu dönemde Mahler'in istediği şeylerden biri de bir stimulus bariyerinin oluşudur. Stern, stimulus bariyeri diye bir şey yok diyor, bizce de böyle bir şey yok. Anne bu görevi yapacak. Stimulus bariyerini şöyle açıklayabiliriz. Bu çocuk zavallı, yani çevresinden gelen uyarınları işleyebilecek bir kapasitede değil. Öyleyse bu uyarınlardan korumak lazım yani, çocuğa çok fazla sayıda uyarın gelirse, çocuk bunları işleme yeteneğine sahip olmadığı için bu uyarın seli altında boğulur. Çocuğa çok kontrollü uyarınlar gelmelidir. Yani çocuk bir diskoda büyümemelidir. Işıklar, sesler, şunlar, bunlar, çocuk sessiz bir yerde büyümeli, zaman zaman sesler olmalı, zaman zaman sessizlik olmalı, çocuk bunları ayırt edebilmelidir. Keşmekeş kaos olamamalıdır. Mahler diyor ki, öyleyse bir stimulus bariyeri var, dış çevreden çocuğa gelen stimulus, yani uyarınlar belli bir eşik değerinin üzerine çıkamıyorlar. Çıksa zaten çocuk bunları işleyemez, işleyemeyince de hiçbir gelişme olmaz. Çocuğun zihnindeki gelişme durur. Çocuğun zihninde gelişme olabilmesi için çocuğa son derece kontrollü uyarınlar gelmeli ki çocuk bunları işleyebilsin. Belli bir eşik seviyesinin üzerine çıktığında çocuk bunlar arasında boğu-

lur, ne yapacağını şaşırır, gelişimi durur. Yani, zihin gelişimi, kendilik gelişimi, ego gelişimi, psikik gelişimi durur. Mahler demiş ki, öyle ise bir stimulus bariyeri var. Fakat, stern böyle bir bariyer yok diyor. Allan Schore'ın çalışmalarıyla da aslında bu bariyerin anne olduğunu anlıyoruz.

Kursiyer Ş: *Hocam, bu otizm denilen durumun bu otistik aşamada takılma olduğunu söyleyebilir miyiz?*

Ahmet Çorak: Otizm ile ilgili bir bilgim yok benim.

Kursiyer E: *Bazı çalışmalar, çok net değil ama genetik olduğunu ve ilk dönemlerdeki anne yoksunluğu ile de bağlantılı olabileceğini, yani bu dönemde annenin ihmali ile ilgili, sıcak temas kurmaması ile ilgili olabileceğinden bahsediyor ama hala çok net değil.*

Kursiyer E: *Ya da böyle aşırı uyaran bombardımanı gibi bir şey olabilir mi acaba?*

Kursiyer E: *Daha çok ihmal. Toplumsal etkileşim ve iletişimi ile ilgili bir problem. Yani iki boyutundan da bahsediliyor. Ama hala net değil.*

Ahmet Çorak: Otistik aşamada takılmak, çok ağır bir psikotik bozuklukla sonuçlanır. Ama belki bu dönemdeki uyaran eksikliği gibi kısmi patolojilerin otizme neden olabilir. Ama sizin söylediğiniz gibi çok ağır psikotik tabloda kalır. Kendi dışkısını yiyebilecek kadar. Çünkü bu dönemde hiçbir şey yok. Bu dönemde takılan kişinin bir bitkiden farklı olmaz.

Kursiyer Ş: *Şimdi zaten otizm önceden şizofreni olarak bilinirmiş. Sanırım 1960'lı yıllardan sonra otizm adı verilmiş. Bu*

otistik çocuklarda da böyle duyarsızlık var. Sanıyorum, Tahir Hoca da bu konuda birkaç cümle söylemişti de hatırlamıyorum. Hatırlayamayınca size sorayım dedim.

Ahmet Çorak: Otizmle ilgili fazla bir bilgim yok. Abi senin bir bilgin var mı?

Kursiyer R: Hocam, buradaki isim benzerliğinden ibaret bir durum. Hatta otizmle alakadar alternatif izahlardan bir kısmı bağırsak hastalığı olduğu yönünde.

Ahmet Çorak: Bu yeni bir gelişme mi?

Kursiyer R: Dört, beş senedir. Bir takım diyetlerle tedaviye çalışılıyor.

Ahmet Çorak: Beyin gelişimini mi bozuyor o bağırsak hastalığı?

Kursiyer R: Beyinde muayyen bölgeleri etkiliyor.

Kursiyer E: Faydalı oluyor mu diyet tedavisi? Ben faydalı olduğunu görmüyorum.

Kursiyer R: Glutenle alakalı.

Ahmet Çorak: Gluten enteropatisi ile mi alakalı? Gluten enteropatisi olanlar şizofren olurdu o zaman?

Kursiyer R: Hala açıklanamıyor.

Ahmet Çorak: Bu konudaki otistik dönem isim benzerliği ile alakalı olsa gerek. Otistik dönemden sonra sembiyotik aşamaya geliyoruz. Buna somatopsişik omnipotent füzyon diyebiliriz. Buradaki füzyonun, kaynaşmanın hem belirli hem de iki şeyi içine aldığı söylemesi açısından, somatopsişik ke-

limesi hayli önemli. Yoksa Stern de mesela daha çok emosyonel füzyondan bahseder. Çocuğun bedenini çok erken dönemde fark etmeye başladığını, fakat emosyonel olarak bilişte kendisini anneden ayırt edemediğini, ama bedeninin farklı olduğundan bahsediyor. Bu Mahler'in tanımı. Bu omnipotent füzyon yani, çocuk kendini omnipotent hissediyor. Gak diyor süt geliyor, guk diyor altını temizle, şunu getir diyor onu getiriyorlar, bunu getir diyor onu getiriyorlar.

Çocuğun her istediği yerine getiriliyor dolayısıyla her istediği oluyor, ancak bu dönemin en önemli özelliği çocuk kendisini hissedecek durumda değildir. Ortak sınırlar içinde bulunan bir sistemdir. Bu dönemin en büyük görevi anneye yatırım yapılmasıdır. Böyle bir füzyon ancak eğer anneye yatırım yapılırsa gerçekleşebilir. Annenin de çocuğa sunacağı ortam, kucaklama davranışı bu dönemin önemli gereksinimlerinden bir tanesidir. Bu dönemde çocuğun ihtiyaçları tümüyle yerine getirilmelidir. Çocuğun ihtiyaçları çok fazla geciktirilmemelidir. Yani bu dönemde çocuk el bebek, gül bebek bakılmak zorundadır.

Beşinci aydan sonra ayrılma- bireyleşme dönemine giriyoruz. Bu dönem çok önemli çünkü artık ego gelişimi ve self gelişimi var. Dolayısıyla bu dönemde patoloji oluşursa iki yerde problem oluşacak biri egoda, diğeri selfte. İkisinin bozukluğu birbirinden farklı şeyler. Ego bozuklukları egonun gücünün azalması, mesela früstrasyona tahammülsüzlük, kişinin kendisini dizginleyememesi, yani impuls kontrolünü yitirmesi, tahammül gücünün olmaması, gerçeklikle baş edememesi, nazlı bebek olması, tüm bunlar ego gücünde düşüklüktür.